

Tetiana Rozit
*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Statistics, Accounting and Audit
V.N. Karazin Kharkiv National University*

Розіт Т.В.
*к. е. н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-97>

STRESS AS AN INTEGRAL PART OF AN ACCOUNTANT'S WORK

СТРЕС ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОБОТИ БУХГАЛТЕРА

Загальновідомим є той факт, що бухгалтерський облік є такою сферою професійної діяльності, яка викликає великий стрес у тих, хто нею займається, особливо в так званій «гарячий сезон» звітування до фіскальних структур та сплати податків. Згідно з даних досліджень, що були виконані Британською асоціацією бухгалтерів [4], близько 90% працівників, які задіяні в сфері бухгалтерського обліку відчувають стрес, більш того, 43% вимушені брати відпустку з цього приводу. Бухгалтерський облік може бути обґрунтовано класифікований як одна з найстресовіших професій, оскільки бухгалтери стикаються із значним тиском з боку керівництва фірм, які вимагають від бухгалтера мінімізації податкових платежів, безумовно залишаючись при цьому в рамках правового поля, клієнтів, які потребують миттєвого, повного комплексу бухгалтерської документації, контролюючих органів, які вимагають своєчасної, повної та правильної звітності в умовах законодавчої бази, що вкрай динамічно змінюється. Технічно ця проблема може бути вирішена шляхом скорочення робочого часу бухгалтера або полегшення його робочого навантаження. Такий підхід може забезпечити рішення в короткостроковій перспективі для фірм, але бухгалтери мають навчитися керувати своїми рівнями стресу, зберігаючи при цьому здатність долати стандартні робочі стресоутворюючі фактори.

Британські дослідники Кевін Деніелс і Ендрю Гуппі виокремили три групи факторів, які є фундаментальним підґрунтям у формуванні стресу працівника облікової сфери. Це так звані кількісні стресори робочого навантаження, до яких слід віднести: 1) адміністративні питання, які відволікають увагу та забирають час саме від професійної роботи; 2) питання, пов'язані з професійною діяльністю або такі, що заважають їй, наприклад, надання інформації податковому органу, (для вітчизняної практики характерними прикладами є листування з податківцями, з судовими службами, суто технічні питання, пов'язані з недосконалим програмним забезпеченням обліку та програм автоматизованого подання звітності; 3) так звані неприємні стресори які мають індивідуальний характер [3].

Існує багато методів зняття стресу, серед яких існують такі, яких слід уникати. Мова йде про смачну їжу, паління, енергетичні напої, нестримане, агресивне виплескування емоцій на оточуючих. «Близькі дані були отримані і у людей, які працюють бухгалтерами і економістами» [1, с. 92].

Позитивним напрямком запобігання стресу є система підвищення кваліфікації, тренінгів, майстер класів тощо. Для нашої держави це є більш ніж актуальним з огляду на перманентні зміни в законодавчих нормах, які регламентують власне облік, також царину складання фінансової та податкової звітності, правила і норми

податкового навантаження на суб'єктів господарювання. Тобто процеси освіти та вдосконалення знань і навичок для працівників бек-офісу є постійними.

Стресове середовище в галузі бухгалтерського обліку характерне не тільки для професійного світу. Студенти у багатьох університетах та коледжах зазнають перших стадій стресу, який чекає їх на роботі і це не є проблемою, притаманною лише для певних спеціальностей.

Більш глибокий погляд на стрес, з яким стикаються бухгалтери, призводить до думки про те, що застосування адекватних психологічних методів як життєздатного рішення в компаніях, також може бути корисним на університетському рівні, щоб допомогти вирішити цю проблему стресу в майбутній професійній діяльності.

Мета кожної освітньої програми, яку пропонує університет – підготувати студентів до роботи, щоб вони були озброєні інструментами, необхідними для досягнення успіху в цій конкретній галузі. Змістовна частина освітньої програми ефективно формує та прищеплює здобувачам технічні знання бухгалтерських концепцій та навичок, які вони потім можуть застосовувати, коли вони починають свою першу роботу. Тим не менш, випускники не повністю підготовлені, якщо вони стикаються з наростаючим стресом на роботі та не навчилися з ним справлятися, що призводить до зниження задоволеності роботою та підвищенню плинності кадрів.

Якби студенти будуть краще підготовлені до стресу, пов'язаного з бухгалтерською професією, то після закінчення навчання, вони не лише отримають переваги у вигляді покращення психічного здоров'я та задоволеності роботою, а й компанії виграли б, маючи високий рівень утримання працівників та низькі витрати на плинність кадрів. Освітні програми також мали б більше можливостей щодо працевлаштування студентів, які, окрім академічних та технічних здобутків, розвинули м'які навички, загальновідомі *soft skills*, що дають змогу ефективно справлятися зі стресом. Для самого навчального закладу це буде беззаперечним аргументом в профорієнтаційній роботі.

Таким чином, застосування не тільки суто бухгалтерського навчання в освітніх програмах з обліку в навчальних закладах, а й формування певних психологічних навичок, буде вигідним і корисним для всіх стейкхолдерів: студентів, навчальних закладів, нинішніх і потенційних роботодавців.

Література:

1. Наугольник Л.Б. Психологія стресу: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.
2. Daniels, K., & Guppy, A. Occupational Stress, Social Support, Job Control, and Psychological Well-Being. *Human Relations*. 1994. № 47(12). P. 1523-1544. DOI: <https://doi.org/10.1177/001872679404701205>.
3. Kevin Daniels & Andrew Guppy. Stress, social support and psychological well-being in British accountants. *Work & Stress*, 1995. Vol. 9:4. P. 432-447 DOI: <https://doi.org/10.1080/02678379508256891>.
4. The Association of Accounting Technicians/ URL: <https://www.aat.org.uk/> (дата звернення: 27.01.2023).